

"עין תחת עין", מלחמה כוללת או תקיפה עצימה? אלו אפשרויות התגובה של חיזבאללה

31.07.2024 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

לאחר המתנה של כמה ימים מאז הטבח הקשה במגדל שמש, נראה שישראל בחרה באופציה הכי התקפית, מבין סל האפשרויות שהציג צה"ל לראש הממשלה נתניהו ושר הביטחון גלנט, שהוסמכו ע"י הקבינט לקבל החלטה בנושא. במוקד ניסיון החיסול, שתוצאותיו עדיין לא הובהרו, הוא דמות צללים שניהלה את האופרציה הצבאית בחיזבאללה, והיה רמטכ"ל ארגון הטרור.

פואד שוכור, שחאג' מוחסיין הוא כינויו, היה מבוקש ע"י ארה"ב מזה שנים רבות, בגין מעורבותו הקטלנית ורבת השנים בפיגועי טרור נגד אמריקנים. בהתאם לכך, ב-2017 הציעו בווינגטון פרס בסך חמש מיליון דולר על מידע שיסייע ללכידתו. לפי מידע שנמסר מארה"ב, מוחסן היה מקורב מאוד לרמטכ"ל חיזבאללה, עמאד מוע'ניה, שכזכור חוסל ע"י ישראל בפברואר 2008 בדמשק. ביחד הם מילאו תפקיד בכיר בפיגוע במחנה המרינס באוקטובר 1983, שבו נרצחו 241 חיילים אמריקנים. המעט שידוע אודות מוחסן הוא מקום לידתו, נבי שית, ב-1962, ושהוא נמנה על המעגל הקרוב של נסראללה, והמפקדים הבכירים שנסראללה סמך את ידיו עליהם.

מאז הצטרף לחיזבאללה בראשית שנות השמונים, חאג' מוחסן טיפס במעלה הדרגות ורכש מעמד בכיר בדרג המבצעי של הארגון. עם חיסול מוע'ניה, השתדרג מעמדו ובהדרגה הוא הפך למעשה למספר שתיים. זאת תוך שהוא נהנה גם מהחיסול המפוקפק של מצטפא בדר אל-דין, שהיה אחראי על כוחות חיזבאללה בסוריה, באותו חיסול פנימי שבצע ארגון הטרור ב-2016, בשל הסכסוך בין הצמרת לבדר אל-דין.

התקיפה הישראלית היא מהלך דרמטי ומשנה מציאות. עם עד כה מוקד המלחמה היה בעזה, הרי שכעת חיזבאללה עלול להגביר את עוצמת המלחמה. בהתייעצויות שלבטח יקיים הארגון עם פטרוניו באיראן, הוא יקבל החלטה כיצד להגיב.

בשלב הנוכחי יש להמתין ולראות אם חאג' מוחסן אכן חוסל, מה שישליך ישירות על היקף ואופי התגובה. אם הוא לא חוסל, התגובה מצד חיזבאללה צפויה להיות פחות עוצמתית ונראה כי הסכנה של כניסה למלחמה כוללת אינה גבוהה. בתרחיש כזה, ארגון הטרור בלבנון יגביר את טווח הירי של מתקפותיו, ישתדל לגבות מחיר של הרוגים ולא יסתפק בתקיפת נכסים של צה"ל. במילים אחרות, במתאר כזה, חיזבאללה צפוי לבצע "קצת יותר" מכל מה שעשה עד כה.

אם אכן חאג' מוחסן חוסל, אזי כפי הנראה, ישנם שלושה תרחישים עיקריים: הראשון, תקיפה טילית חד פעמית לעבר תל אביב. לפי ההיגיון שבו נסראללה פועל במלחמה ובכלל, חיזבאללה

שואף להגיב לישראל במתכונת של "עין תחת עין". לישראל עדיפות טכנולוגית ומודיעינית על חיזבאללה ולכן אין בכוחו של חיזבאללה לחסל בכיר ישראלי בתקיפה טילית. לכן, ייתכן שהוא יבחר להשיב לישראל במתקפה טילית שתכוון לליבה של ישראל, בתל אביב, במתקפה שתהיה שקולה לתקיפה הישראלית בדאחיה.

התרחיש השני הוא כניסה למלחמה כוללת. עד כה, ההיגיון שהנחה את חיזבאללה במלחמה הייתה השאיפה להתיש את ישראל כדי לסייע לחמאס ולג'יהאד האסלאמי בעזה. אם נסראללה והנהגה באיראן ירגישו שבשלה העת להיכנס למלחמה כוללת, שתגבה מישראל מחיר משמעותי, חיזבאללה יפתח במכה טילית כבדה בחסותה הוא עלול לנסות ולהתניע את תוכנית "כיבוש הגליל". במסגרת התוכנית, הוא ינסה להחדיר לישראל אלפי מחבלים מהכוח המובחר שלו, כוח רדואן, כדי להשתלט על רצועת שטח ישראלית, כפי שנסראללה מבטיח מאז 2014.

בתרחיש השלישי, חיזבאללה יבחר לבצע תקיפה עצימה שתכלול את הרחבת טווח הירי, וכן לבצע שימוש בטילים מדויקים כדי לגבות מישראל מחיר משמעותי ככל האפשר על החיסול ההיסטורי.

כיצד על ישראל להיערך?

בשלב הנוכחי על ישראל להפעיל את מלוא הסנסורים המודיעיניים כדי לנסות ולהבין מבעוד מועד כיצד חיזבאללה מתכוון להגיב. אם יסתבר שארגון הטרור בלבנון עומד לפתוח במלחמה כוללת, מוטב לישראל לפתוח במכה מקדימה, שתשאף לגרוע ממנו נכסים רבים ככל האפשר (מפקדים בכירים, מנהרות ומפקדות אסטרטגיות, מחסני אמל"ח וכדומה), כך שהוא יגיע למלחמה הכוללת במוכנות פחותה.

לצד זאת, עליה לעבות באורח משמעותי את חגורת ההגנה בגבול לבנון (בצורה מושכלת כדי למנוע פיגועי צליפה), על מנת למנוע פלישה אפשרית של כוח רדואן. בנוסף, על ישראל להפעיל את שופריה הראשיים, כולל ראש הממשלה ושר הביטחון על מנת להזהיר את הממשלה והעם בלבנון, שמלחמה תוביל להשמדת התשתיות של לבנון, והרס רב ברחבי המדינה ^[2] בניגוד למלחמת לבנון 2006.

במקביל, על ישראל לדרוך את צה"ל כך שיהיה מוכן וערוך ככל האפשר למלחמה בלבנון, ובכלל זה ^[2] תמרון קרקעי שבמסגרתו תשאף ישראל להרחיק את חיזבאללה מהגבול, בשאיפה עד הליטני, כמטרה ראשונית של המלחמה הכוללת, אם תפרוץ. הכותב הינו חוקר איראן, חיזבאללה ומליציות שיעיות במכון משגב לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית.

פורסם בישראל היום, בתאריך 31.07.2024.